

Asia C-353/24

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

15.5.2024

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin:

Administratīvā rajona tiesa (alueellinen hallintotuomioistuin, Latvia)

Ennakkoratkaisupyyntöä koskevan päätöksen tekemispäivä:

13.5.2024

Kantajat:

SIA EUROPARK LATVIA

SKIDATA GmbH

Vastaja:

Valsts ieņēmumu dienests (valtion verohallinto)

Väliintulijat:

SIA 19 points

SIA Ernst & Young Baltic

Administratīvā rajona tiesa

Rīgas tiesu nams

(alueellinen hallintotuomioistuin, Riian jaosto)

PÄÄTÖS

Riassa 13 päivänä toukokuuta 2024

[– –] [tuomioistuimen kokoonpano]

Kantaja SIA EUROPARK LATVIA:n edustajat ja kantaja [– –] SKIDATA GmbH:n edustaja sekä Latvian tasavallan puolesta toimivan elimen, Valsts ieņēmumu dienests (valtion verohallinto), edustajat, kolmantena osapuolena olevan SIA 19 pointsin edustaja ja vaatimustenmukaisuuden arviointielin SIA Ernst & Young Balticin edustajat ovat osallistuneet asian käsittelyyn,

ja asiassa pidetyssä istunnossa on käsitelty hallintoriita-asiaa, jonka SIA EUROPARK LATVIA ja SKIDATA GmbH, jonka kotipaikka on Itävallassa, ovat saattaneet vireille nostamallaan kanteilla, joissa vaaditaan valtion verohallinnon 2.9.2022 tekemän päätöksen kumoamista.

Pääasian kohde ja merkitykselliset tosiseikat

- 1 Kantaja SIA EUROPARK LATVIA on Latviassa rekisteröity yhtiö, joka tarjoaa pysäköintilaitospalveluja.

Kantaja SKIDATA GmbH on Itävallassa rekisteröity yhtiö, joka valmistaa maksuautomaattilaitteita Itävallassa ja tuo maahan (tytäryhtiöiden tai muiden jakelijoiden kautta) kyseisiä laitteita Euroopan unionin 25 jäsenvaltioon, muun muassa Latviaan.

Kantaja SIA EUROPARK LATVIA osti 30.6. ja 27.11.2015 asian toiselta kantajalta, SKIDATA GmbH:ltä, SKIDATA GmbH:n valmistamia maksuautomaattilaitteita, joiden hintaan sisältyivät asennus- ja hankkeen hallinnointikustannukset. Hankitut kahdeksan SKIDATA PARKING.LOGIC -laitetta (jäljempänä automaattit) rekisteröitiin 8.10.2015–30.12.2015 automaatteina valtion verohallinnon yhtenäiseen tietokantaan (rekisteriin).

- 2 SIA Ernst & Young Baltic (jäljempänä vaatimustenmukaisuuden arviointielin) ilmoitti kassakoneiden, hybridikassakoneiden, kassajärjestelmien ja erikoislaitteiden ja -välineiden vaatimustenmukaisuuden arviointielimenä suorittamassaan tarkastuksessa, joka käsittää kassakoneiden, hybridikassakoneiden, kassajärjestelmien ja erikoislaitteiden ja -välineiden mallien, niiden muutosten ja ohjelmistoversioiden testauksen, jonka tarkoituksena on varmistaa verojen ja muiden maksujen kirjaamiseen käytettävien elektronisten laitteiden ja välineiden teknisten vaatimusten noudattaminen, 16.5.2022 päivätyllä kirjeellään valtion verohallinnolle, että se kieltäytyy antamasta SKIDATA PARKING.LOGIC V29.00 -kassajärjestelmän osalta ilmoitusta siitä, että järjestelmä on verojen ja muiden maksujen kirjaamiseen käytettävien elektronisten laitteiden ja välineiden teknisten vaatimusten mukainen (jäljempänä vaatimustenmukaisuusilmoitus), koska automaattien ylläpitopalvelujen tarjoaja eli talouden toimija, joka ennen toimintansa aloittamista on rekisteröity valtion verohallinnon yhtenäiseen tietokantaan (rekisteriin) SIA 19 points, ei ollut toimittanut 11.2.2014 annetun valtioneuvoston asetuksen nro 96 (Ministru kabineta 2014. gada 11. februāra noteikumi Nr. 96, jäljempänä käyttöasetus) 121.⁴§:n 4 momentissa tarkoitettuja tietoja eli automaattien rekisteröidyn ohjelmiston lähdekoodia ja suoritettavaa koodia.

- 3 Valtion verohallinnon 2.9.2022 tekemällä päätöksellä, joka on kyseisen viranomaisen hallinnollisessa menettelyssä tehty lopullinen päätös, automaattit suljettiin pois verohallinnon yhtenäisestä tietokannasta (rekisteristä), koska niiden osalta ei ollut suoritettu vaatimustenmukaisuuden arviointia, jonka perusteella olisi annettu vaatimustenmukaisuusilmoitus, joka osoittaisi niiden täyttävän verojen ja muiden maksujen kirjaamiseen käytettävien elektronisten laitteiden ja välineiden tekniset vaatimukset.

Päätöksessä todetaan muun muassa, että käyttöasetuksen 121.⁴§:n 4 momenttiin sisältyvää vaatimusta ei ole pidettävä teknisenä vaatimuksena eikä sitä ollut tarpeen ilmoittaa Euroopan komissiolle teknisiä määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 9.9.2015 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/1535 (jäljempänä direktiivi 2015/1535) mukaisesti. Kyseisen päätöksen mukaan elektronisten laitteiden ja välineiden tekniset vaatimukset sisältyvät verojen ja muiden maksujen kirjaamiseen käytettävien elektronisten laitteiden ja välineiden teknisistä vaatimuksista 11.2.2014 annettuun valtioneuvoston asetukseen nro 95 (Ministru kabineta 2014. gada 11. februāra noteikumi Nr. 95 "Noteikumi par nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu tehniskajām prasībām"), joka on ilmoitettu Euroopan komissiolle ja jäsenvaltioille.

- 4 Kantajat – SIA EUROPARK LATVIA ja Itävallassa rekisteröity yhtiö SKIDATA GmbH – ovat nostaneet Administratīvā rajona tiesassa kanteen, jossa ne vaativat valtion verohallinnon päätöksen kumoamista.

Ne vetoavat vaatimustensa tueksi muun muassa siihen, että automaattien rekisteröintijakohtana lainsäädännössä ei säädetty, että laitteita, automaattit mukaan lukien, käyttävien verovelvollisten olisi toimitettava rekisteröidyn ohjelmiston tai verotusta koskevan muistimoduulin lähdekoodi ja suoritettava koodi. Tällainen velvollisuus vahvistettiin myöhemmin käyttöasetuksella. Kantajien mukaan kyseinen vaatimus on tekninen vaatimus, joka oli ilmoitettava Euroopan komissiolle [– –] direktiivin 2015/1535 [– –] mukaisesti. Kantajat katsovat, että koska vaatimusta ei ilmoitettu, kyseessä olevaa päätöstä ei ole annettu asianmukaisen menettelyn mukaisesti eikä sitä voida soveltaa.

Kantajat väittävät, että ohjelmiston käyttöoikeuksia hankittaessa automaattien käyttäjä saa yleensä pääsyn (käyttöoikeuden) suoritettavaan koodiin, koska se on välttämätön ohjelmiston toimintojen suorittamiseksi tietokoneella, mutta ei oikeutta muuttaa tai jakaa lähdekoodia. Lähdekoodi kuuluu automaattien valmistajana toimivan SKIDATA GmbH:n liikesalaisuuden piiriin, eikä SIA EUROPARK LATVIA voi automaattien käyttäjänä laillisesti ja itsenäisesti hankkia ja jakaa (toimittaa) rekisteröidyn ohjelmiston lähdekoodia, jollei automaattien valmistaja anna siihen suostumusta.

Jotta automaatin rekisteröidyn ohjelmiston lähdekoodi voidaan toimittaa vaatimustenmukaisuuden arviointielimelle, automaatin valmistajan on toimitettava

lähdekoodi näiden automaattien ylläpitopalvelujen tarjoajalle, joka puolestaan esittää sen vaatimustenmukaisuuden arviointielimelle, joka säilyttää sen, jotta ylläpitopalvelujen tarjoaja voi 24 tunnin kuluessa toimittaa rekisteröidyn ohjelmiston lähdekoodin verohallinnolle tämän pyynnöstä käyttöasetuksen 129.⁴ §:n 6 momentin mukaisesti.

Kantajien mukaan edellä esitetyllä rajoitetaan suhteettomasti automaattien valmistajan näiden automaattien ohjelmistojen lähdekoodia koskevia immateriaalioikeuksia (näiden oikeuksien käyttöä) ja loukataan niitä koskevaa liikesalaisuutta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Euroopan unionin oikeus

5 Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus

34 artikla: ”Jäsenvaltioiden väliset tuonnin määrälliset rajoitukset ja kaikki vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet ovat kiellettyjä.”

35 artikla: ”Jäsenvaltioiden väliset viennin määrälliset rajoitukset ja kaikki vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet ovat kiellettyjä.”

36 artikla: ”Mitä 34 ja 35 artiklassa määrätään, ei estä sellaisia tuontia, vientiä tai kauttakuljetusta koskevia kielloja tai rajoituksia, jotka ovat perusteltuja julkisen moraalin, yleisen järjestyksen tai turvallisuuden kannalta, ihmisten, eläinten tai kasvien terveyden ja elämän suojelemiseksi, taiteellisten, historiallisten tai arkeologisten kansallisaarteiden suojelemiseksi taikka teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelemiseksi. Nämä kiellot tai rajoitukset eivät kuitenkaan saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyyn rajoittamiseen.”

6 Teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 22.6.1998 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 98/34/EY (ja teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä annetun direktiivin 98/34/EY muuttamisesta 20.7.1998 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 98/48/EY) (jäljempänä direktiivi 98/34)

1 artiklan 1 alakohta: ”tuotteella” tarkoitetaan teollisesti valmistettua tuotetta ja maataloustuotetta, mukaan lukien kalastustuotteet;

1 artiklan 3 alakohta: ”teknisellä eritelmällä” tarkoitetaan asiakirjaan sisältyvää eritelmää tuotteelta vaadittavista ominaisuuksista, kuten laadusta, käyttöominaisuuksista, turvallisuudesta tai mitoista, mukaan lukien tuotteita koskevat myyntinimeä, termistöä, tunnuksia, kokeita ja testausmenetelmiä, pakkaamista, merkitsemistä tai selostetta koskevat vaatimukset sekä vaatimustenmukaisuuden arvioinnin menettelyt;

1 artiklan 4 alakohta: ”muulla vaatimuksella” tarkoitetaan vaatimusta, joka ei ole tekninen eritelmä ja joka asetetaan tuotteelle erityisesti kuluttajan tai ympäristön suojelutarkoituksessa ja joka koskee tuotteen elinkaarta markkinoille saattamisen jälkeen eli käyttöedellytyksiä, kierrätystä, uudelleenkäyttöä tai tuotteesta huolehtimista, jos nämä edellytykset voivat vaikuttaa merkittävästi tuotteen koostumukseen tai sen luonteeseen, taikka sen kaupan pitämiseen;

1 artiklan 11 alakohta: ”teknisellä määräyksellä” tarkoitetaan teknistä eritelmaa tai muuta vaatimusta taikka palveluja koskevaa määräystä, mukaan lukien sovellettavat hallinnolliset määräykset, jonka noudattaminen on oikeudellisesti tai tosiasiallisesti pakollista ja joka koskee kaupan pitämistä, palvelujen tarjoamista, palvelujen tarjoajien sijoittautumista tai käyttöä jäsenvaltiossa tai suuressa osassa sen aluetta sekä jäsenvaltioiden lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, joissa kielletään tuotteen valmistus, tuonti, kaupan pitäminen tai käyttö taikka joissa kielletään palvelujen tarjoaminen, palvelujen käyttö tai sijoittautuminen palvelujen tarjoajana, sanotun kuitenkin rajoittamatta 10 artiklan säännösten soveltamista.

7 artikla: Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle 8 artiklan 1 kohdan mukaisesti kaikki standardointielimille esitetyt pyynnöt tiettyjä tuotteita koskevien teknisten eritelmien tai standardin laatimiseksi näitä tuotteita koskevan teknisen määräyksen antamiseksi teknistä määräystä koskevan ehdotuksen muodossa ja esitettävä perusteet määräysten antamiselle.

8 artiklan 1 kohta: Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle välittömästi teknisiä määräyksiä koskevat ehdotukset, paitsi kun on kyse kansainvälisen tai eurooppalaisen standardin käyttöönotosta sellaisenaan, jolloin pelkkä tiedonanto riittää, sanotun kuitenkin rajoittamatta 10 artiklan säännösten soveltamista. Niiden on toimitettava komissiolle myös ilmoitus niistä syistä, joiden vuoksi tällaisen teknisen määräyksen laatiminen on tarpeen, jollei näitä syitä selvitetä jo ehdotuksessa.

7 Direktiivi 2015/1535, jolla korvataan ja kumotaan direktiivi 98/34:

1 artiklan 1 kohdan c alakohta: ”teknisellä eritelmällä” tarkoitetaan asiakirjaan sisältyvää eritelmaa tuotteelta vaadittavista ominaisuuksista, kuten laadusta, käyttöominaisuuksista, turvallisuudesta tai mitoista, mukaan lukien tuotteita koskevat myyntinimeä, termistöä, tunnuksia, kokeita ja testausmenetelmiä, pakkaamista, merkitsemistä tai selostetta koskevat vaatimukset sekä vaatimustenmukaisuuden arvioinnin menettelyt.

1 artiklan 1 kohdan f alakohta: ”teknisellä määräyksellä” tarkoitetaan teknistä eritelmaa tai muuta vaatimusta taikka palveluja koskevaa määräystä, mukaan lukien sovellettavat hallinnolliset määräykset, jonka noudattaminen on oikeudellisesti tai tosiasiallisesti pakollista ja joka koskee kaupan pitämistä, palvelujen tarjoamista, palvelujen tarjoajien sijoittautumista tai käyttöä jäsenvaltiossa tai suuressa osassa sen aluetta sekä jäsenvaltioiden lakeja, asetuksia

ja hallinnollisia määräyksiä, joissa kielletään tuotteen valmistus, tuonti, kaupan pitäminen tai käyttö taikka joissa kielletään palvelujen tarjoaminen, palvelujen käyttö tai sijoittautuminen palvelujen tarjoajana, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 7 artiklan säännösten soveltamista.

1 artiklan 1 kohdan g alakohta: ”teknistä määräystä koskevalla ehdotuksella” tarkoitetaan teknisen eritelmän tai muun vaatimuksen taikka palveluja koskevan määräyksen tekstiä, hallinnolliset määräykset mukaan lukien, joka on tarkoitus suoraan tai välillisesti vahvistaa teknisenä määräyksenä ja joka on valmisteluvaiheessa, jolloin siihen on vielä mahdollisuus tehdä olennaisia muutoksia.

5 artikla [1 kohta] [– –]: Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle välittömästi teknisiä määräyksiä koskevat ehdotukset, paitsi kun on kyse kansainvälisen tai eurooppalaisen standardin käyttöönotosta sellaisenaan, jolloin pelkkä tiedonanto riittää, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 7 artiklan säännösten soveltamista. Niiden on toimitettava komissiolle myös ilmoitus niistä syistä, joiden vuoksi tällaisen teknisen määräyksen laatiminen on tarpeen, jollei näitä syitä selvitetä jo ehdotuksessa.

Latvian oikeus

- 8 Veroja ja maksuja koskeva laki (Likums ”Par nodokļiem un nodevām”, jäljempänä laki):

28.¹§:n 4.¹momentti: Verovelvolliset voivat käyttää elektronisia laitteita ja välineitä, jotka täyttävät verojen ja muiden maksujen kirjaamiseen käytettävien elektronisten laitteiden ja välineiden tekniset vaatimukset ja joille on tehty vaatimustenmukaisuuden arviointi. Elektronisten laitteiden ja välineiden ylläpidosta voi huolehtia ylläpitopalvelujen tarjoaja, jolle on tehty säännösten mukaisesti vaatimustenmukaisuuden arviointi.

- 9 Käyttöasetus:

121.⁴§:n 4 momentti: kassakoneiden, hybridikassakoneiden, kassajärjestelmien ja erikoislaitteiden ja -välineiden mallien, niiden muutosten ja ohjelmistoversioiden vaatimustenmukaisuuden arvioinnin suorittamiseksi ylläpitopalvelujen tarjoajan on toimitettava arviointielimelle valmistajan kielellä laaditut tekniset asiakirjat, joihin on liitetty notaarin oikeaksi todistama käännös kansallisella kielellä. Teknisiin asiakirjoihin on sisällytettävä rekisteröidyn ohjelmiston ja verotusta koskevan muistimoduulin lähdekoodi (ohjelmoijan kirjoittamat tietokoneohjelman ohjeet, jotka ovat ihmisen luettavissa) ja suoritettava koodi (symbolijoukko, jonka tietokone ymmärtää ohjelmoijan laatiman ohjelman suorittamiseksi).

121.⁵§: Vaatimustenmukaisuuden arviointielimen on annettava kuuden kuukauden kuluessa tämän asetuksen 121.⁴§:ssä tarkoitettujen asiakirjojen vastaanottamisesta ylläpitopalvelujen tarjoajalle ilmoitus siitä, että kassakoneen, hybridikassakoneen, kassajärjestelmän tai erikoislaitteen tai -välineen malli, sen muutos tai versio

täyttää verojen ja muiden maksujen kirjaamiseen käytettävien elektronisten laitteiden ja välineiden tekniset vaatimukset [– –], tai ilmoitettava, ettei tällaista vaatimustenmukaisuusilmoitusta voida antaa. Sen on myös toimitettava tämä tieto valtion verohallinnolle.

129.⁴§:n 6 momentti: Rekisteröidessään valtion verohallinnon yhtenäiseen tietokantaan (rekisteriin) sellaisen kassakoneen, hybridikassakoneen, kassajärjestelmän tai erikoislaitteen tai -välineen mallin tai sen muutoksen, jonka ylläpidosta ylläpitopalvelujen tarjoaja huolehtii, ylläpitopalvelujen tarjoajan, joko laitteen tai välineen valmistajan tai valmistajan valtuuttaman edustajan, on toimitettava rekisteröidyn ohjelmiston lähdekoodi valtion verohallinnolle tämän pyynnöstä 24 tunnin kuluessa.

129.¹⁷§:n 1 momentin 1.2.2 kohta: Valtion verohallinnon on jätettävä yhtenäisen tietokannan (rekisterin) ulkopuolelle kassakoneet, hybridikassakoneet, kassajärjestelmät ja erikoislaitteet ja -välineet, jotka on rekisteröity käyttäjän nimiin, [kun] verojen ja muiden maksujen kirjaamiseen käytettävien elektronisten laitteiden ja välineiden teknisiä vaatimuksia koskevissa säännöksissä asetetut edellytykset eivät täyty. Valtion verohallinnon on ilmoitettava käyttäjälle 15 arkipäivän kuluessa yhtenäisen tietokannan (rekisterin) ulkopuolelle jättämisestä.

Syyt, joiden vuoksi ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin pitää unionin oikeuden soveltamista ja tulkintaa epäselvänä

I

Rekisteröidyn ohjelmiston lähdekoodin toimittamista koskevan vaatimuksen sisällyttäminen teknisen määräyksen käsitteeseen

- 10 Maksujen kirjaamisessa käytettävien elektronisten laitteiden ja välineiden teknisiä vaatimuksia ei ole yhdenmukaistettu Euroopan unionin oikeuden soveltamisalalla. Tavaroiden vapaan liikkuvuuden osalta aloilla, joita ei ole yhdenmukaistettu, on kuitenkin noudatettava Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 34–36 artiklaa, vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta ja direktiiviä 2015/1535.¹
- 11 Ennalta estävät toimenpiteet tavaroiden vapaan liikkuvuuden turvaamiseksi Euroopan unionin sisämarkkinoilla otettiin käyttöön direktiivillä 98/34/EY. Direktiivissä Euroopan unionin jäsenvaltiot veloitetaan ilmoittamaan teknistä määräystä koskevat ehdotukset ja niihin liittyvät tiedot Euroopan komissiolle ja muille Euroopan unionin jäsenvaltioille niiden tarkastelua varten.

Euroopan komission selittämissä asiakirjoissa todetaan, että direktiivissä 98/34 viitataan kokeisiin ja testausmenetelmiin, jotka käsittävät tietyn tuotteen

¹ *Free movement in harmonised and non-harmonised sectors.* Saatavilla osoitteessa https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/goods/free-movement-sectors_en.

ominaisuuksien arviointiin käytettävät tekniset ja tieteelliset menetelmät, ja myös vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyihin, joilla varmistetaan, että tuote täyttää erityiset vaatimukset. Näiden parametrien sisällyttäminen direktiivin soveltamisalaan on äärimmäisen tärkeää, koska kokeilla ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyillä voi tietyissä olosuhteissa olla kielteisiä vaikutuksia kauppaan.²

Näin ollen yksi direktiivin tavoitteista on suojella erityisesti tavaroiden vapaata liikkuvuutta ennalta estävällä valvonnalla, koska vapaa liikkuvuus on yksi Euroopan unionin perustoista. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi säädetään vaatimuksesta, jonka mukaan jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle teknisiä määräyksiä koskevat ehdotukset (direktiivin 98/34 8 artiklan 1 kohta). Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan siltä osin kuin kyse on jäsenvaltioiden velvollisuudesta toimittaa tekniset määräykset, direktiivillä 98/34 pyritään mahdollistamaan, että taloudelliset toimijat voivat paremmin hyödyntää sisämarkkinoihin liittyviä etuja varmistamalla jäsenvaltioissa ehdotettavien teknisten määräysten säännöllinen julkaiseminen ja tarjoamalla näille toimijoille täten mahdollisuus antaa arvionsa näiden määräysten vaikutuksesta. Direktiivin tavoitteiden kannalta on tärkeää, että jäsenvaltion taloudelliset toimijat saavat tietoonsa toisen jäsenvaltion teknisiä määräyksiä koskevat hankkeet ja niiden soveltamisen, jotta ne voivat tuntea niille mahdollisesti asetettavien velvollisuuksien laajuuden ja varautua ennalta näiden säädösten voimaantuloon mukauttamalla tarvittaessa ajoissa tavaroitaan tai palveluitaan.³

Ilmoitusvelvollisuuden rikkominen merkitsee olennaisten menettelymääräysten rikkomista, joka aiheuttaa sen, ettei teknisiä määräyksiä voida soveltaa ja että kansallisten tuomioistuinten on kieltäydyttävä soveltamasta kyseisiä teknisiä määräyksiä yksityisiä vastaan.⁴ Ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnistä johtuva

² *European Commission, Directive 93/34/EC — An instrument of co-operation between institutions and enterprises to ensure the smooth functioning of the Internal Market — A guide to the procedure for the provision of information in the field of technical standards and regulations and of rules on Information Society services, Publications Office, 2005, s. 18. Saatavilla osoitteessa*

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/6d8a677d-06ab-48b6-ba46-73b8150e6c51>.

³ Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio 4.2.2016, rikosasia, jossa vastaajana on Sebat Ince, C-336/14, EU:C:2016:72, 82–83 kohta.

⁴ Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio 30.4.1996, CIA Security International SA and Signalson SA, Securitel SPRL, C-194/94, EU:C:1996:172, 54 kohta; tuomio 8.9.2005, Lidl Italia Srl/Comune di Stradella, C-303/04, EU:C:2005:528, 23 kohta; tuomio 25.4.2010, rikosasia, jossa vastaajana on Lars Sandström, C-433/05, [EU:C:2010:184](#), 43 kohta; tuomio 10.7.2014, Lars Ivansson ym., C-307/13, [EU:C:2014:2058](#), 48 kohta ja tuomio 27.10.2016, James Elliott Construction Limited v. Irish Asphalt Limited, C-613/14, EU:C:2016:821, 64 kohta.

soveltamatta jättäminen ei koske kaikkia ilmoittamatta jätetyn lain säännöksiä vaan vain siinä olevia teknisiä määräyksiä.⁵

Direktiivi 2015/1535 annettiin 9.9.2015, ja sillä kumottiin direktiivi 98/34. Sekä direktiivissä 98/34 että direktiivissä 2015/1535 säädetään pysyvästä vaatimuksesta, jonka mukaan jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle teknisiä määräyksiä koskevat ehdotukset.

- 12 Teknisen määräyksen käsite, sellaisena kuin se määritellään direktiivin 98/34 1 artiklan 11 alakohdassa, käsittää neljä toimenpiteiden luokkaa. Nämä luokat ovat seuraavat: 1) direktiivin 1 artiklan 5 alakohdassa tarkoitettu palveluja koskeva määräys, 2) direktiivin 1 artiklan 3 alakohdassa tarkoitettu tekninen eritelmä, 3) direktiivin 1 artiklan 4 alakohdassa tarkoitettu muu vaatimus ja 4) direktiivin 1 artiklan 11 alakohdassa mainitut säännökset ja määräykset, ”joissa kielletään tuotteen valmistus, tuonti, kaupan pitäminen tai käyttö”.⁶

Sen määrittämiseksi, onko tässä tuomioistuimessa käsiteltävänä oleva vaatimus rekisteröidyn ohjelmiston lähdekoodin toimittamisesta tekninen määräys, on selvitettävä, sisältyykö tämä vaatimus johonkin edellä mainituista luokista.

- 13 Tämän tuomioistuimen näkemyksen mukaan tässä asiassa on selvää, että automaattit ovat direktiivin 1 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettuja tuotteita, joten velvollisuutta toimittaa rekisteröidyn ohjelmiston lähdekoodi ei ole pidettävä (edellä mainittuna) direktiivin 1 artiklan 5 alakohdassa tarkoitettuna palveluja koskevana määräyksenä.
- 14 Direktiivin 98/34 1 artiklan 3 alakohdan mukaan ”teknisellä eritelmällä” tarkoitetaan asiakirjaan sisältyvää eritelmää tuotteelta vaadittavista ominaisuuksista, kuten laadusta, käyttöominaisuuksista, turvallisuudesta tai mitoista, mukaan lukien tuotteita koskevat myyntinimeä, termistöä, tunnuksia, kokeita ja testausmenetelmiä, pakkaamista, merkitsemistä tai selostetta koskevat vaatimukset sekä vaatimustenmukaisuuden arvioinnin menettelyt. Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan teknisen eritelmän käsite merkitsee sitä, että toteutettua toimenpidettä on voitava soveltaa tuotteeseen tai sen pakkaukseen ja että vaatimusten on viitattava tuotteelta vaadittaviin

⁵ Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio 1.2.2017, *Município de Palmela v. Autoridade de Segurança Alimentar e Económica (ASAE) – Divisão de Gestão de Contraordenações*, C-144/16, [EU:C:2017:76](#), 37 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.

⁶ Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio 4.2.2016, rikosasia, jossa vastaajana on Sebat Ince, C-336/14, [EU:C:2016:72](#), 70 kohta; tuomio 13.10.2016, *Naczelnik Urzedu Celnego I w Ł. v. G.M. ja M.S.*», C-303/15, [EU:C:2016:771](#), 18 kohta; tuomio 10.7.2014, *Lars Ivansson ym.*, C-307/13, [EU:C:2014:2058](#), 16 kohta ja tuomio 19.7.2012, *Fortuna sp. z o.o. ym. v. Dyrektor Izby Celnej w Gdyni*, C-213/11, C-214/11 ja C-217/11, [EU:C:2012:495](#), 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.

ominaisuuksiin.⁷ Jos tämän vaatimuksen noudattaminen on lain mukaan pakollista saatettaessa tuote markkinoille, sitä on pidettävä teknisenä eritelmänä.⁸

Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mukaan vaatimus rekisteröidyn ohjelmiston lähdekoodin toimittamisesta ei ensi arviolta edellytä, että automaattien ominaisuuksien on täytettävä tietyt parametrit, eikä siinä määritellä automaateilta vaadittavia ominaisuuksia. Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä ei kuitenkaan anneta yksiselitteistä vastausta siihen, onko vaatimusta rekisteröidyn ohjelmiston lähdekoodin toimittamisesta pidettävä ominaisuuksia koskevana vaatimuksena, jota sovelletaan automaatteihin (tuotteisiin) vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen yhteydessä, koska kaikilla tuotteilla ei ole tällaista ominaisuutta (lähdekoodia). Näin ollen vaatimusta, jonka mukaan automaattien rekisteröidyn ohjelmiston lähdekoodi on asetettava vaatimustenmukaisuuden arviointielimen saataville (toimitettava sille), voitaisiin pitää ominaisuuksia koskevana vaatimuksena, sillä tällaista vaatimusta ei voida asettaa tuotteille, joissa ei ole lähdekoodia (ominaisuutena).

- 15 Direktiivin 98/34 1 artiklan 4 alakohdassa tarkoitettulla muun vaatimuksen käsitteellä tarkoitetaan oikeussäännössä vahvistettuja edellytyksiä, jotka eivät ole teknisiä eritelmiä ja jotka asetetaan tuotteelle erityisesti kuluttajan tai ympäristön suojelutarkoituksessa ja jotka koskevat tuotteen elinkaarta markkinoille saattamisen jälkeen eli käyttöedellytyksiä, kierrätystä, uudelleenkäyttöä tai tuotteesta huolehtimista, jos nämä edellytykset voivat vaikuttaa merkittävästi tuotteen koostumukseen tai sen luonteeseen, taikka sen kaupan pitämiseen.⁹

Käyttöasetuksen 121.⁴§:n 4 momentin vaatimuksen soveltaminen on tarpeen ja edellytys sille, että vaatimustenmukaisuuden arviointielin voi suorittaa automaattien vaatimustenmukaisuuden arvioinnin. Jos automaattien rekisteröidyn ohjelmiston lähdekoodia ei toimiteta, vaatimustenmukaisuuden arviointielin antaa kielteisen lausunnon vaatimustenmukaisuuden tarkastuksesta ja valtion verohallinto puolestaan jättää automaattit yhtenäisen tietokannan (rekisterin) ulkopuolelle, jolloin niitä ei voida käyttää liiketoimien kirjaamiseen tai käteisvarojen tai muiden maksuvälineiden käsittelyyn kirjanpidossa (finanssi- ja verovalvontaa varten), mikä käytännössä merkitsee niiden myynnin rajoittamista Latvian markkinoilla, koska Latvian markkinoilla toimivat yritykset ja

⁷ Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio 8.3.2001, rikosasia, jossa vastaajana on Georgius van der Burg, C-278/99, [EU:C:2001:143](#), 20 kohta; tuomio 22.1.2002, Canal Satélite Digital SL v. Administración General del Estado ja Distribuidora de Televisión Digital SA (DTS), C-390/99, [EU:C:2002:34](#), 45 kohta ja tuomio 21.4.2005, rikosasia, jossa vastaajana on Lars Erik Staffan Lindberg, C-267/03, [EU:C:2005:246](#), 57 kohta.

⁸ Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio 20.3.1997, Bic Benelux SA v. Belgian valtio, C-13/96, [EU:C:1997:173](#), 23 kohta.

⁹ Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio 19.7.2012, Fortuna sp. z o.o. ym. v. Dyrektor Izby Celnej w Gdyni, C-213/11, C-214/11 ja C-217/11, [EU:C:2012:495](#), 35 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 21.4.2005, rikosasia, jossa vastaajana on Lars Erik Staffan Lindberg, C-267/03, [EU:C:2005:246](#), 72 kohta.

organisaatiot, jotka voisivat käyttää automaatteja näihin erityisiin tarkoituksiin, eivät ole kiinnostuneita hankkimaan automaatteja, jotka eivät ole täysin käytettävissä niiden liiketoiminnassa. Näin ollen vaatimus rekisteröidyn ohjelmiston lähdekoodin toimittamisesta voi käytännössä vaikuttaa automaattien markkinoille saattamiseen (tai myyntiin).

Samaan aikaan vaatimuksella toimittaa rekisteröidyn ohjelmiston lähdekoodi ei ole tarkoitus suojella kuluttajia tai ympäristöä vaan toteuttaa käytännössä valtion valvontaa, joka koskee verojen kirjaamisvelvollisuuden noudattamista. Vaatimus rekisteröidyn ohjelmiston lähdekoodin toimittamisesta voitaisiin kuitenkin luokitella kyseessä olevan tuotteen käyttöön liittyväksi ”edellytykseksi” tai kansalliseksi toimenpiteeksi, joka kuuluu direktiivin 98/34 1 artiklan 11 alakohdassa mainittuun teknisten määräysten luokkaan. Se, kuuluuko kansallinen toimenpide jompaankumpaan näistä teknisten määräysten luokista, riippuu kyseisellä toimenpiteellä määrätyn kiellon ulottuvuudesta.¹⁰

Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan direktiivin 98/34 1 artiklan 11 alakohtaan sisältyvä kolmas teknisten määräysten luokka, joka koskee muun muassa käyttöön kohdistuvaa kieltoa, edellyttää sitä, että kansalliset säännökset ulottuvat selvästi pidemmälle kuin kyseessä olevan tuotteen käytön rajoittamiseen tiettyihin mahdollisiin käyttömuotoihin eivätkä siis rajoitu pelkkään kyseisen tuotteen käytön säännöstelyyn.¹¹ Kolmatta luokkaa, jossa kielletään tuotteen valmistus, tuonti, kaupan pitäminen tai käyttö, on pidettävä eräänlaisena teknisenä määräyksenä.¹²

Vaikka tässä tapauksessa vaatimus rekisteröidyn ohjelmiston lähdekoodin toimittamisesta ei sisällä käyttökieltoa, verotuksen osalta säännellyillä aloilla se kuitenkin johtaa käytännössä tällaiseen kieltoon, kun otetaan huomioon lain 28.¹ §:n 4.¹ momentti.

- 16 Edellä esitetyn perusteella vaatimus automaattien rekisteröidyn ohjelmiston lähdekoodin toimittamisesta voitaisiin luokitella sekä direktiivissä 98/34 tarkoitetuksi tekniseksi eritelmäksi että edellytykseksi tai kielloksi. Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä ei anneta selvää vastausta siihen, kuuluuko tällainen vaatimus teknisen määräyksen luokkaan ja mihin teknisten määräysten luokkaan se kuuluu.

Euroopan unionin tuomioistuimelle on näin ollen esitettävä kysymys siitä, onko direktiivin 98/34 1 artiklan 11 alakohtaa tulkittava siten, että oikeussääntö, jonka mukaan ylläpitopalvelujen tarjoajan on toimitettava vaatimustenmukaisuuden

¹⁰ Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio 13.10.2016, Naczelnik Urzedu Celnego I w Ł. v. G.M. ja M.S, C-303/15, EU:C:2016:771, 20 kohta.

¹¹ Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio 21.4.2005, rikosasia, jossa vastaajana on Lars Erik Staffan Lindberg, C-267/03, EU:C:2005:246, 76 kohta.

¹² Ibid. 54 kohta.

arviointielimelle rekisteröidyn ohjelmiston ja verotusta koskevan muistimoduulin lähdekoodi, voidaan sisällyttää käsitteeseen ”tekniset määräykset”, joita koskevat ehdotukset on toimitettava komissiolle kyseisen direktiivin 8 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

II

Rekisteröidyn ohjelmiston lähdekoodin toimittamista koskevan vaatimuksen tarkastelu tuonnin määrällistä rajoitusta vaikutukseltaan vastaavana toimenpiteenä

- 17 Kuten edellä on todettu, Latvian lainsäädännössä asetetaan automaattien valmistajalle velvollisuus toimittaa automaattien rekisteröidyn ohjelmiston lähdekoodi, jotta vaatimustenmukaisuuden arviointi voidaan suorittaa. Jos lähdekoodia ei toimiteta, vaatimustenmukaisuuden arviointielin ei anna vaatimustenmukaisuusilmoitusta, minkä perusteella valtion verohallinto voi tehdä päätöksen automaattien jättämisestä yhtenäisen tietokannan (rekisterin) ulkopuolelle, koska tällaiset automaattit eivät täytä verojen ja muiden maksujen kirjaamiseen käytettävien elektronisten laitteiden ja välineiden teknisiä vaatimuksia. Automaatteja, jotka eivät täytä verojen ja muiden maksujen kirjaamiseen käytettävien elektronisten laitteiden ja välineiden teknisiä vaatimuksia, ei saa käyttää liiketoimien kirjaamiseen tai käteisvarojen tai muiden maksuvälineiden käsittelyyn kirjanpidossa, mikä käytännössä vaikeuttaa kantaja SKIDATA GmbH:n automaattien jakelua Latviassa.
- 18 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 34–36 artiklassa taataan tavaroiden vapaa liikkuvuus, joka on yksi Euroopan unionin peruseräpäätteistä.

Euroopan unionin tuomioistuin on todennut, että kaikkia kauppaa koskevia jäsenvaltioiden säännöksiä, jotka voivat tosiasiallisesti tai mahdollisesti rajoittaa yhteisön sisäistä kauppaa suoraan tai välillisesti, on pidettävä määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaavina toimenpiteinä.¹³ Unionin tuomioistuimen perusteluja täsmennettiin tuomiossa Cassis de Dijon, jossa vahvistettiin periaate, että jossakin jäsenvaltiossa laillisesti kyseisen maan säännösten mukaisesti perinteisillä valmistusmenetelmillä valmistettu ja kaupan pidetty tuote on päästettävä toisen jäsenvaltion markkinoille.¹⁴

Vaikka toimenpiteen tarkoituksena ei olisikaan säännellä jäsenvaltioiden välistä tavarakauppaa, ratkaisevaa on sen tosiasiallinen tai mahdollinen vaikutus yhteisön sisäiseen kauppaan. Tämän perusteen nojalla on todettava, että jos jäsenvaltioiden lainsäädäntöä ei ole yhdenmukaistettu, vaikutukseltaan vastaavina toimenpiteinä

¹³ Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio 11.7.1974, Procureur du Roi v. Benoît ja Gustave Dassonville, C-8/74, EU:C:1974:82 ja tuomio 15.11.2005, Euroopan yhteisöjen komissio v. Itävallan tasavalta, C-320/03, EU:C:2005:684, 63–67 kohta.

¹⁴ Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio 20.2.1979, Rewe-Zentral AG v. Bundesmonopolverwaltung für Branntwein, C-120/78, EU:C:1979:42.

on pidettävä tavaroiden vapaan liikkuvuuden rajoituksia, jotka aiheutuvat siitä, että toisista jäsenvaltioista tuotavien ja niissä laillisesti valmistettavien ja kaupan pidettävien tavaroiden on täytettävä toisen jäsenvaltion lainsäädännössä asetetut edellytykset (jotka koskevat esimerkiksi tavaroiden nimitystä, muotoa, kokoa, painoa, koostumusta, ulkoasua, merkintöjä tai pakkausta), ja tällaiset toimenpiteet ovat kiellettyjä, vaikka niitä sovelletaan erotuksetta kaikkiin tavaroihin, jos nämä toimenpiteet eivät ole perusteltuja sellaisen yleistä etua koskevan tavoitteen vuoksi, jolle on annettava etusija tavaroiden vapaaseen liikkuvuuteen nähden.¹⁵

Unionin tuomioistuin on oikeuskäytännössään pitänyt Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 34 artiklassa kiellettyinä vaikutukseltaan vastaavina toimenpiteinä myös kansallisia säännöksiä, joissa toisessa jäsenvaltiossa laillisesti valmistetuilta ja kaupan pidetyiltä tavaroilta edellytetään lisätarkastuksia, mikäli kyse ei ole yhteisön oikeudessa säädetyistä tai siinä hyväksytyistä poikkeuksista.¹⁶

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 34 artiklan soveltamisalaa rajoittaa kuitenkin Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio Keck, jonka mukaan kyseisessä artiklassa ei viitata tiettyihin kauppaa koskeviin säännöksiin, jos ne eivät ole syrjiviä eli jos niitä sovelletaan kaikkiin jäsenvaltion alueella toimiviin toimijoihin ja jos niillä on oikeudellisesti ja tosiasiallisesti sama vaikutus sekä kotimaisten tuotteiden että muista jäsenvaltioista maahantuotujen tuotteiden markkinointiin.¹⁷ Jos nämä edellytykset täyttyvät, tällaisten säädösten soveltaminen sellaisten toisesta jäsenvaltiosta tuotujen tuotteiden myyntiin, jotka ovat tämän valtion oikeussääntöjen mukaisia, ei ole omiaan estämään näiden tuotteiden markkinoille pääsyä eikä rajoittamaan sitä enempää kuin kotimaisten tuotteiden markkinoille pääsyä.¹⁸ Samaan aikaan kyseisiä toimenpiteitä, joilla on vähäinenkin vaikutus tuotteiden markkinoille pääsyyn (*market access*), ei pidetä kauppaa koskevinä säännöksinä.¹⁹ Tällaiset toimenpiteet eivät kuulu tuomion

¹⁵ Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio 20.2.1979, Rewe-Zentral AG v. Bundesmonopolverwaltung für Branntwein, C-120/78, EU:C:1979:42, 6, 14 ja 15 kohta; tuomio 26.6.1997, Vereinigte Familiapress Zeitungsverlags- und vertriebs GmbH v. Heinrich Bauer Verlag, C-368/95, EU:C:1997:325, 8 kohta ja tuomio 11.12.2003, Deutscher Apothekerverband eV v. 0800 DocMorris NV ja Jacques Waterval, C-322/01, EU:C:2003:664, 67 kohta.

¹⁶ Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio 22.1.2002, Canal Satélite Digital SL v. Administración General del Estado ja Distribuidora de Televisión Digital SA (DTS), C-390/99, EU:C:2002:34, 36 ja 37 kohta ja tuomio 8.5.2003, ATRAL SA v. Belgian valtio, C-14/02, EU:C:2003:265, 65 kohta.

¹⁷ Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio 24.11.1993, rikosasiat, joissa vastaajina ovat Bernard Keck ja Daniel Mithouard, C-267/91 ja C-268/91, EU:C:1993:905, 16–17 kohta.

¹⁸ Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio 24.11.1993, rikosasia, jossa vastaajina ovat Bernard Keck ja Daniel Mithouard (ks. em. tuomio Keck ja Mithouard, 17 kohta).

¹⁹ Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio 9.7.1997, Konsumentombudsmannen (KO) v. De Agostini (Svenska) Förlag ja TV-Shop i Sverige AB, C-34/95–C-36/95, EU:C:1997:344, 43 kohta ja tuomio 10.2.2009, Euroopan yhteisöjen komissio v. Italian tasavalta, C-110/05, EU:C:2009:66, 58 kohta.

Keck mukaisen periaatteen soveltamisalaan ja on siten automaattisesti jätettävä hyväksymättä.²⁰

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 36 artiklassa myös korostetaan, että toimenpiteiden on vaikutettava suoraan suojattaviin yleisiin etuihin, eivätkä ne saa olla tiukempia kuin mikä on tarpeen (suhteellisuusperiaate). Lisäksi Euroopan unionin tuomioistuimien tuomiossa Cassis de Dijon, että jäsenvaltiot voivat (muun muassa verovalvonnan tehokkuutta, kansanterveyden suojelua, hyvää kauppatapaa ja kuluttajansuojaa koskevien) pakottavien vaatimusten perusteella vahvistaa poikkeuksia, joihin ei sovelleta vaikutukseltaan vastaavien toimenpiteiden kieltoa.

Mainitut Euroopan unionin tuomioistuimen tuomiot muodostavat vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen perustan.

- 19 Vaatimus automaattien rekisteröidyn ohjelmiston lähdekoodin toimittamisesta koskee kaikkia automaatteja (sekä maahantuotuja että paikallisesti valmistettuja tuotteita), joten tällainen vaatimus ei ole syrjivä.²¹ Vaatimus toimittaa rekisteröidyn ohjelmiston lähdekoodi, joka sellaisenaan sisältyy automaattien ohjelmistoon, ei myöskään estä automaattien myyntiä Latvian alueella vaan ainoastaan edellyttää, että verotuksen osalta säännellyillä aloilla toteutetaan vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely, jonka yhteydessä on toimitettava automaattien rekisteröidyn ohjelmiston lähdekoodi, ja tällainen menettely on toteutettava riippumatta siitä, onko se jo toteutettu automaattien valmistusmaassa (asiakirja-aineistossa ei ole tietoa siitä, onko tällainen vaatimus asetettu Itävallassa tai muissa Euroopan unionin maissa, joissa kantaja SKIDATA GmbH myy automaatteja). Kuten Latvian pysäköintilaitosalan toimijoiden yhdistys on todennut arvioituaan saatavilla olevia sertifioituja automaatteja, Latvian markkinoilla ei tällä hetkellä ole tarjolla yhtään maailmanlaajuisesti tunnettujen valmistajien tuottamista kehittyneistä teknisistä ratkaisuista pysäköintilaitosten hallintaan, mikä käytännössä voi johtua siitä, että nämä automaattien valmistajat eivät halua paljastaa rekisteröidyn ohjelmiston lähdekoodia, sillä kyse on automaattien valmistajan immateriaalioikeuksilla – patenteilla (tietyt ohjelmiston osatekijät suojataan patenteilla) ja tekijänoikeuksilla – suojatusta ja liikesalaisuuden piiriin kuuluvasta seikasta. Jos automaattien rekisteröidyn ohjelmiston lähdekoodi luovutetaan kolmansille osapuolille, on vaarana, että sitä käytetään muihin tarkoituksiin, kuten kilpailevien tuotteiden luomiseen tai ohjelmiston muuttamiseen. Latvian oikeusjärjestyksessä ei kuitenkaan ole käsitelty kysymyksiä, jotka koskevat vaatimustenmukaisuuden valvontaan osallistuvien laitosten (ylläpitopalvelujen tarjoaja, vaatimustenmukaisuuden arviointielin ja tarvittaessa myös valtion verohallinto) sellaisia myöhempiä toimia

²⁰ Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio 26.4.2012, Asociación Nacional de Expendedores de Tabaco y Timbre (ANETT) v. Administración del Estado, C-456/10, EU:C:2012:241, 38–42 kohta.

²¹ Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio 16.3.1977, Euroopan yhteisöjen komissio v. Ranskan tasavalta, C-68/76, EU:C:1977:48, 14 kohta.

luovutetun lähdekoodin suhteen, joilla varmistettaisiin rekisteröidyn ohjelmiston lähdekoodin turvallisuus. Tästä syystä myös kantaja SKIDATA GmbH on vastustanut automaattien rekisteröidyn ohjelmiston lähdekoodin toimittamista.

Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen näkemyksen mukaan tämä lainsäädäntö tekee automaattien maahantuonnista siinä määrin vaikeampaa ja kalliimpaa, että se voi tehdä automaattien markkinoinnista Latviassa vähemmän houkuttelevaa asianomaisille toimijoille (muun muassa kantajana olevalle SKIDATA GmbH:lle), jos niitä ei voida käyttää liiketoimien kirjaamiseen tai käteisvarojen tai muiden maksuvälineiden käsittelyyn kirjanpidossa (raha- ja verotusasioissa). Näin ollen vaatimus rekisteröidyn ohjelmiston lähdekoodin toimittamisesta ei ole edellä mainittuun tuomioon Keck ja Mithouard perustuvassa oikeuskäytännössä tarkoitettu markkinoinnin edellytys, ja sitä voitaisiin pitää tuonnin määrällistä rajoitusta vaikutukseltaan vastaavana toimenpiteenä.

Euroopan unionin tuomioistuimelle on näin ollen esitettävä kysymys siitä, onko Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 34 artiklaa tulkittava siten, että vaatimusta toimittaa rekisteröidyn ohjelmiston lähdekoodi vaatimustenmukaisuuden arviointielimelle voidaan pitää tuonnin määrällistä rajoitusta vaikutukseltaan vastaavana toimenpiteenä.

- 20 Jos vaatimusta rekisteröidyn ohjelmiston lähdekoodin toimittamisesta on pidettävä tuonnin määrällistä rajoitusta vaikutukseltaan vastaavana toimenpiteenä, on tutkittava, onko tällainen vaatimus, kun otetaan huomioon sen jäsenvaltioiden väliseen kauppaan kohdistuva rajoittava vaikutus, perusteltavissa jollakin Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 36 artiklassa tarkoitettulla perusteella tai Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä vahvistetulla yleistä etua koskevalla pakottavalla syyllä, ja tarvittaessa, soveltuuko tällainen rajoitus tavoitellun päämäärän saavuttamiseen eikä ylitä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi.²²

Euroopan unionin tuomioistuin on useissa yhteyksissä todennut, että verovalvonnan tehokkuudella voidaan perustella tällainen lainsäädäntö, jolla rajoitetaan perusvapauksia (kuten tavaroiden vapaata liikkuvuutta).²³ Kuten käyttöasetuksen valmisteluasiakirjoista ilmenee, sen tarkoituksena on varmistaa verojen maksaminen ja välttää puuttuminen kassakoneiden ohjelmistoihin tai suunnitteluun.²⁴ Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin päätelee näin ollen, että

²² Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio 19.6.2003, Euroopan yhteisöjen komissio v. Italian tasavalta, C-420/01, EU:C:2003:363, 29 kohta ja tuomio 5.2.2004, Euroopan yhteisöjen komissio v. Italian tasavalta, C-270/02, EU:C:2004:78, 21 kohta.

²³ Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio 28.1.1992, Hanns-Martin Bachmann v. Belgian valtio, C-204/90, EU:C:1992:35, 18 kohta; Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio 15.6.1997, Futura Participations SA ja Singer v. Administration des contributions, C-250/95, EU:C:1997:239, 31 kohta ja tuomio 28.10.1999, Skatteministeriet v. Bent Vestergaard, C-55/98, EU:C:1999:533, 23 kohta.

²⁴ Ministru kabineta noteikumu projekta "Nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu lietošanas kārtība" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija)

vaatimuksella rekisteröidyn ohjelmiston lähdekoodin toimittamisesta on hyväksyttävä tarkoitus, jona on varmistaa verovalvonta ja siihen liittyvät tarkastusvaltuudet, joilla estetään mahdollinen maksujen kirjaamatta jättäminen tai verojen maksun laiminlyönti. Se näyttää myös soveltuvan tällaisen päämäärän saavuttamiseen.

On kuitenkin pohdittava, onko vaatimus rekisteröidyn ohjelmiston lähdekoodin toimittamisesta tarpeen tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi. Valtion verohallinto on selittänyt, että juuri lähdekoodin ja suoritettavan koodin toimittamisella varmistetaan täydellisten tietojen saaminen, koska lähdekoodiin on mahdollista eri menetelmillä ja tekniikoilla sisällyttää kätkeyttä lähdekoodin toimintoja (suoritettavaan koodiin sisällytettävillä aliohjelmilla, mikä voi johtaa tietojen poistamiseen). Samaan aikaan epäilyjä tarpeellisuudesta herättää se, että muissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa kantaja toimittaa vastaavien tarkastusten suorittamista varten automaattien sovellusrajapinnan (*Application Programming Interface, API*), joka muodostaa SKIDATA GmbH:n ohjelmistosovelluksen ja vaatimustenmukaisuuden arviointielinten ohjelmistojen välisen yhteyden, jonka välityksellä vaatimustenmukaisuuden arviointielin saa kaikki tarvittavat maksutiedot. Kantajan mukaan jokainen automaattien ohjelmistoversio päivityksineen tarkastetaan sekä automaattisesti että manuaalisesti, mukaan lukien tietokannan eheyden tarkastukset, ja järjestelmä tarkastetaan myös syklisesti PCI DSS -standardien (*Payment Card Industry Data Security Standard*) mukaisesti, millä varmistetaan, ettei ohjelmiston tietoja muuteta. On myös huomattava, että kantaja SKIDATA GmbH oli suostunut toimittamaan sen osan lähdekoodista, joka liittyy maksujen ja verojen kirjaamiseen, jotta automaattien vaatimustenmukaisuuden arviointi voidaan suorittaa, mutta vaatimustenmukaisuuden arviointielin ei hyväksynyt sitä vaan vaati automaattien ohjelmiston koko lähdekoodia, mikä käytännössä merkitsee toimenpidettä, jolla rajoitetaan enemmän kantaja SKIDATA GmbH:n oikeuksia. Tässä yhteydessä on myös todettava, ettei asiakirja-aineistoon sisälly mitään sellaista tietoa, joka herättäisi epäilyksen kantajien tai ylläpitopalvelujen tarjoajan mahdollisesta vilpillisestä mielestä.

Näin ollen Euroopan unionin tuomioistuimelle on esitettävä kysymys siitä, onko vaatimus rekisteröidyn ohjelmiston lähdekoodin toimittamisesta oikeassa suhteessa verovalvonnan tehokkuuteen.

Päätösosa

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 267 artiklan mukaisesti Administratīvā rajona tiesa [– –]

[verojen ja muiden maksujen kirjaamiseen käytettävien elektronisten laitteiden ja välineiden käytöstä annetun ministerineuvoston asetusluonnoksen vaikutustenarviointia koskeva alustava kertomus (valmisteluasiakirjat)]. Saatavilla osoitteessa https://likumi.lv/wwwraksti/ANOTACIJAS/TAP/2005/FMANOT_160913_KA_LIETOSAN.2850.DOC.

on päättänyt

esittää Euroopan unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

- 1) Onko teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 22.6.1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/34/EY 1 artiklan 11 alakohtaa tulkittava siten, että oikeussääntö, jonka mukaan ylläpitopalvelujen tarjoajan on toimitettava vaatimustenmukaisuuden arviointielimelle rekisteröidyn ohjelmiston lähdekoodi, voidaan sisällyttää käsitteeseen ”tekniset määräykset”, joita koskevat ehdotukset on toimitettava komissiolle kyseisen direktiivin 8 artiklan 1 kohdan mukaisesti?
- 2) Onko Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 34 artiklaa tulkittava siten, että vaatimusta toimittaa rekisteröidyn ohjelmiston lähdekoodi vaatimustenmukaisuuden arviointielimelle voidaan pitää tuonin määrällistä rajoitusta vaikutukseltaan vastaavana toimenpiteenä?
- 3) Jos edelliseen kysymykseen vastataan myöntävästi, voidaanko kyseisen toimenpiteen katsoa olevan oikeassa suhteessa verovalvonnan tehokkuuteen?

Asian käsittelyä lykätään, kunnes Euroopan unionin tuomioistuin on antanut asiassa tuomion.

Tähän päätökseen ei voi hakea muutosta.

[– –]

[allekirjoitus]